

Suuret löytöretket

**EUROOPPA UUDEN AJAN
MURROKSISSA**

Edellytykset

1. Uusi navigaatiotekniikka;

- Parannettu kompassi
 - Astrolabin kehitys (latitudi=leveyspiiri, P vai E)
 - Paremmat kartat
- = Tiede

2. Laivanrakennustekniikka;

- Vakaat laivat (karavelit)
- Takilointi ja kolmiopurjeet (vastatuuleen)
- Paremmat aseet

3. Vaurastuminen; uusi talousjärjestelmä, raha, yhtiöt, porvariston rikastuminen

4. Kunnianhimoiset hallitukset/kuninkaat

Syitä (motiivit eli miksi?):

1. Uudet merireitit kasvaneelle kaupankäynnille – miksi?

2. Halu osallistua tuottoisaan maustekauppaan Kauko-Idässä

- Konstantinopolin valtaus 1453 – **tarvittiin uusi reitti itään**
- Välimeren reittien käyttö väheni suurten tullimaksujen vuoksi

3. Kristinuskon levittäminen

- Uskomukset kadonneesta Johanneksen valtakunnasta
- Muslimien voittaminen lopullisesti (Reconquista)

Syitä (motiivit):

4. Kansallisvaltioiden välinen kilpailu

5. Jalometallien puute – rahatalous

6. Muuta;

- **liikaväestö**
- **työtä**
- **seikkailuja**
- **kunnianhimo**
- **uteliaisuus.....**

Oikea rivi:

1C – 2D – 3G – 4I – 5H – 6E – 7A – 8B – 9F

1. Bartholomeus Diaz

2. Kristoffer
Kolumbus

3. Vasco da Gama

4. Fernão Magalhães

5. Amerigo Vespucci

6. Hernan Cortés

7. Francisco Pizarro

8. Francis Drake

9. Jacques Cartier

A. valloittaa Inkojen valtakunnan ja perustaa Liman kaupungin Peruun

B. tutki Etelä-Amerikan länsirannikon, kiersi maapallon ja harrasti kaapparitoimintaa

C. saavuttaa Cape Verden ja Myrskyjen niemen (= Hyväntoivon niemi)

D. ens. matka Kuubaan → Amerikan löytäminen

E. perustaa Vera Cruzin ja valloittaa atsteekkien valtakunnan

F. löytää tien Suurille järville ja Mississipille

G. kiertää Afrikan ja saapuu Intiaan

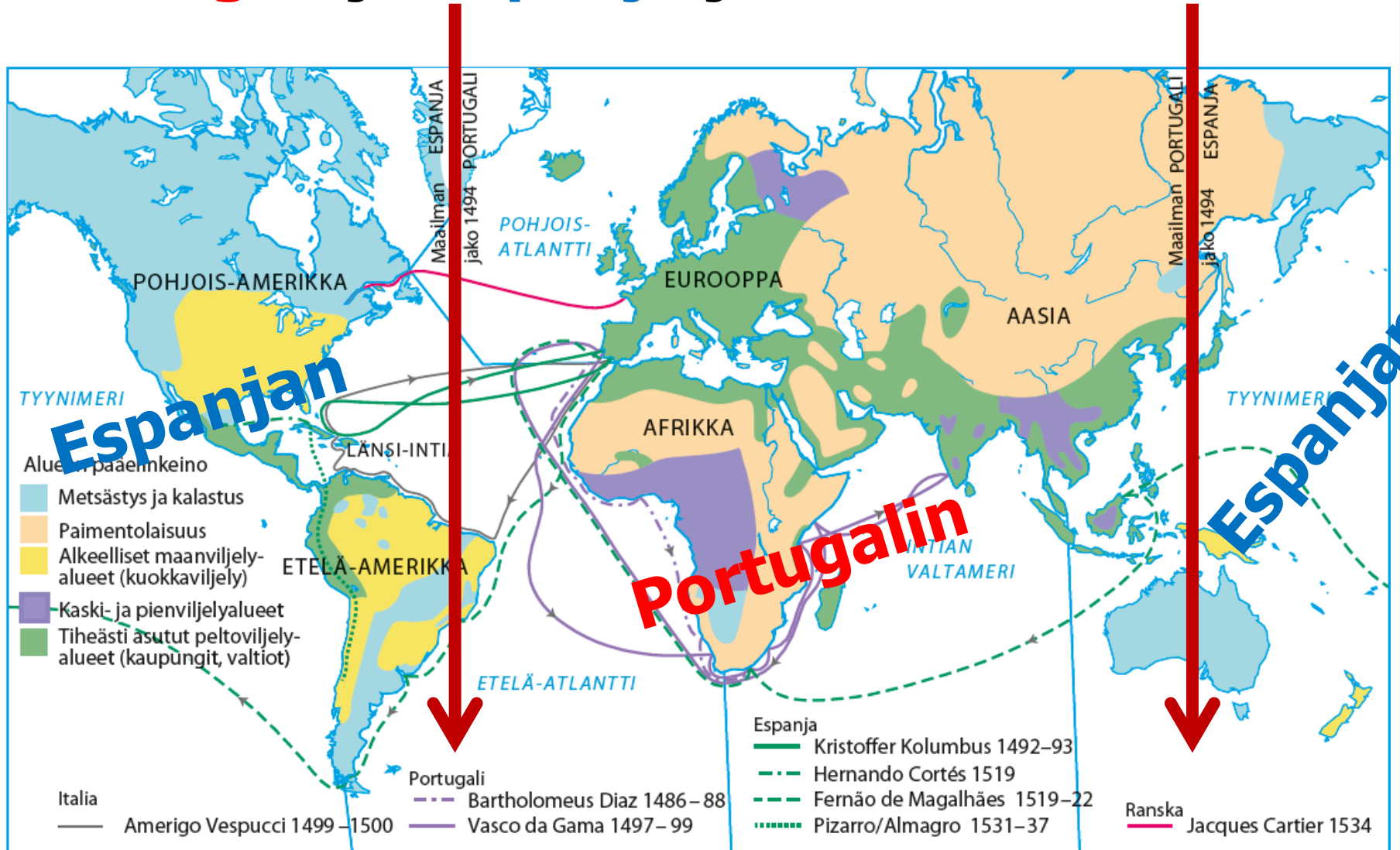
H. tutkii Venezuelan rannikkoa, ymmärtää löytäneensä uuden suuren mantereen Euroopan ja Aasian välistä

I. Löytää uuden reitin Aasiaan, purjehtii maapallon ympäri

Eurooppalaiset Afrikan rannikolla 1419-1499



Portugali ja Espanja jakoivat maailman!



Löytöretkien seuraukset



LÖYTÖRETKIEN SEURAUKSIA

► Talous

- maailmankaupan kasvu → kilpailu maista ja markkinoista
- merkantilismi
- uusia tuotteita Amerikkaan
- uusia tuotteita Eurooppaan
- kolmikantakauppa
- porvariston asema vahvistuu
- valtava jalometallien tulva Eurooppaan → inflaatio

Maailmankaupan kasvun merkitys Euroopassa

Löytöretket ja maailmankaupan kasvu:

- hopea
- mausteet
- raaka-aineet
- kulta
- ylellisyystavarat
- käsityötuotteet
- orjat

Maailmankaupan keskus Eurooppaan ja kaupan painopiste Välimereltä Atlantille:

- Alankomaat
- Englanti
- Espanja
- Portugali
- Ranska.

RAHAA

TAVARAA

Maailmankaupan rakenteiden synty:

- pörssit ja keskuspankit
- vakuutusyhtiöt
- kauppakomppaniat
- porvariston merkityksen kasvu.

Inflaation kiihtyminen:

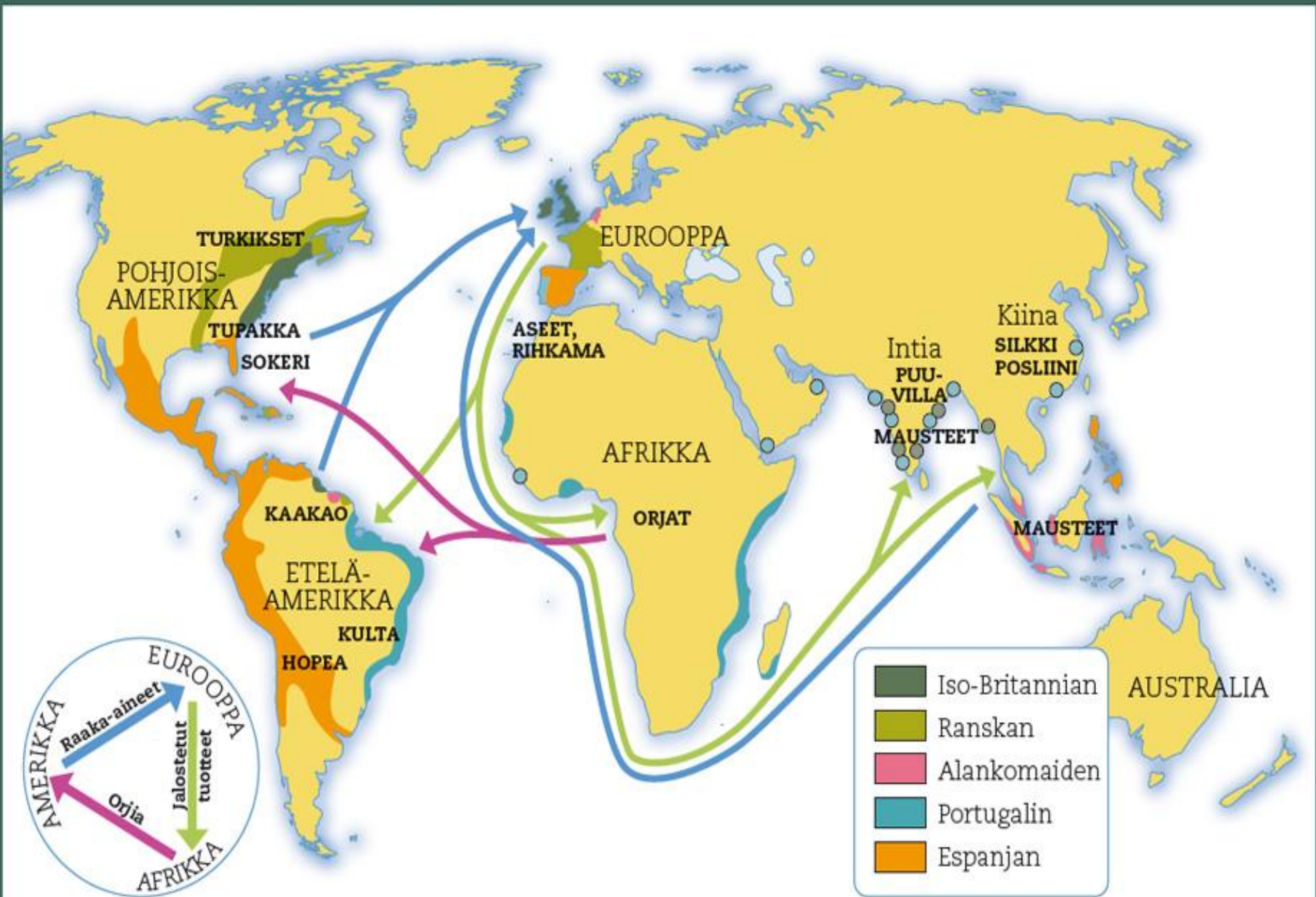
- merkantilismi, jatkuva sodankäynti, verotuksen kiristyminen ja kylmä ilmasto pahensivat tilannetta
- talonpoikien ja maattoman työväestön kurjistuminen
- muuttoliike kaupunkeihin.

Modernin valtion synty Länsi-Euroopassa. Kaupan verotus mahdollisti:

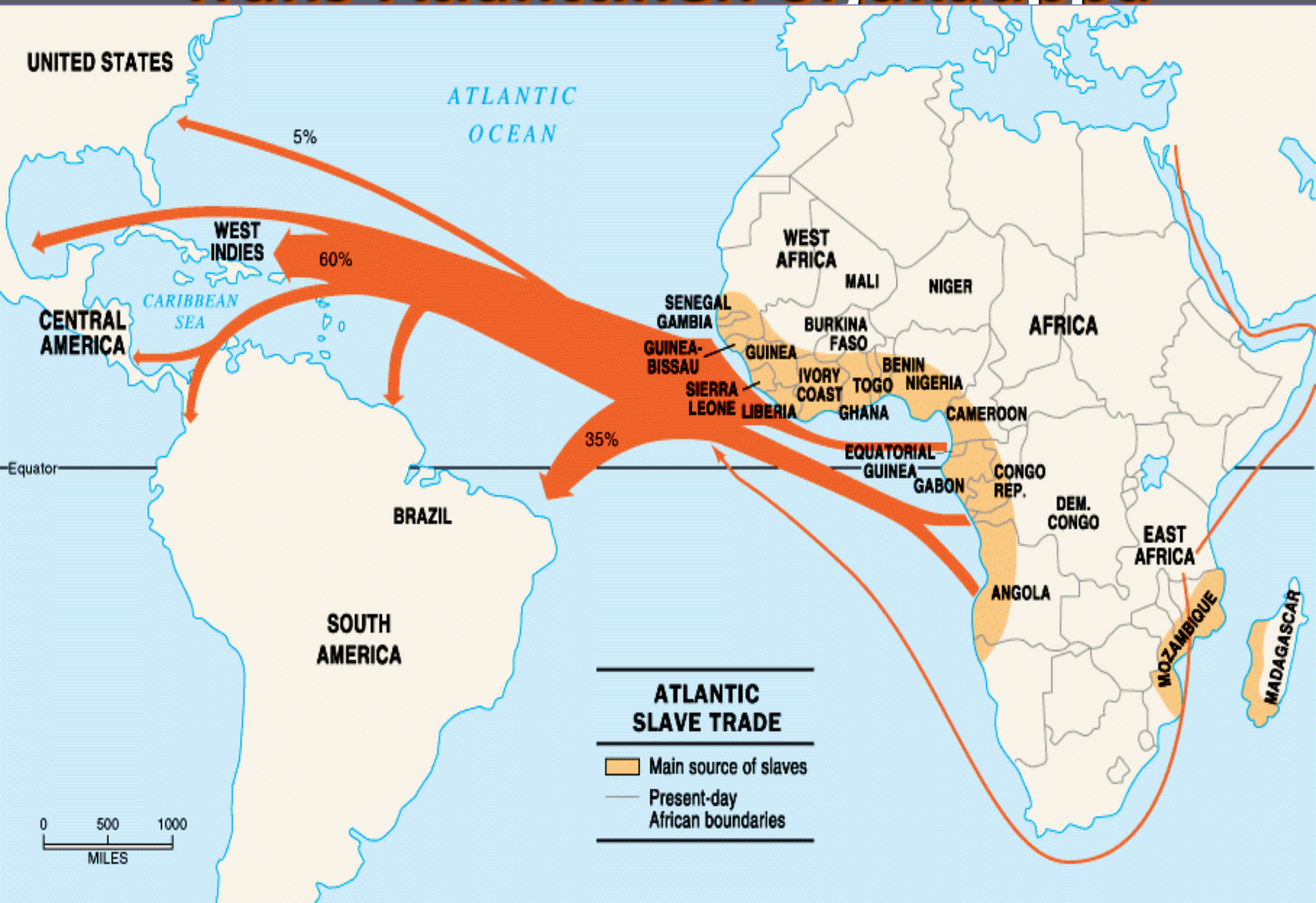
- hallinnon tehostumisen ja kaupan keskittymisen (merkantilismi)
- armeijan ja laivaston ylläpidon
- kuninkaanvallan kasvun
- aateliston ja papiston siirtymisen valtion virkamiehiksi.



Maailmankauppa ja eurooppalaiset siirtokunnat 1600-luvulla

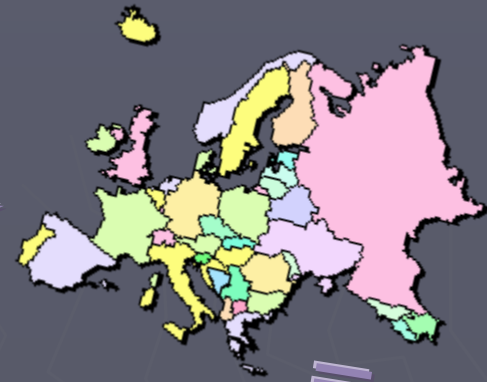


Trans-Atlanttinen orjakauppa



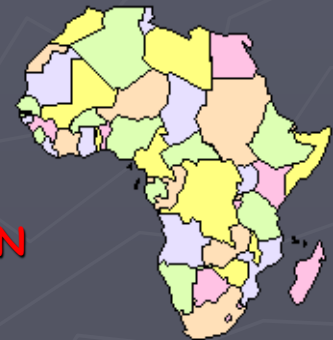
“Kolumbiaaninen vaihto”

- ❖ Vanilja
- ❖ Avocado
- ❖ Pippurit
- ❖ **PERUNA**
- ❖ Kalkkuna
- ❖ Kurpitsa
- ❖ Tupakka
- ❖ **TOMAATTI**
- ❖ Kaakao
- ❖ Ananas
- ❖ Kiniini
- ❖ **MAISSI**
- ❖ Pähkinä
- ❖ Syfilis

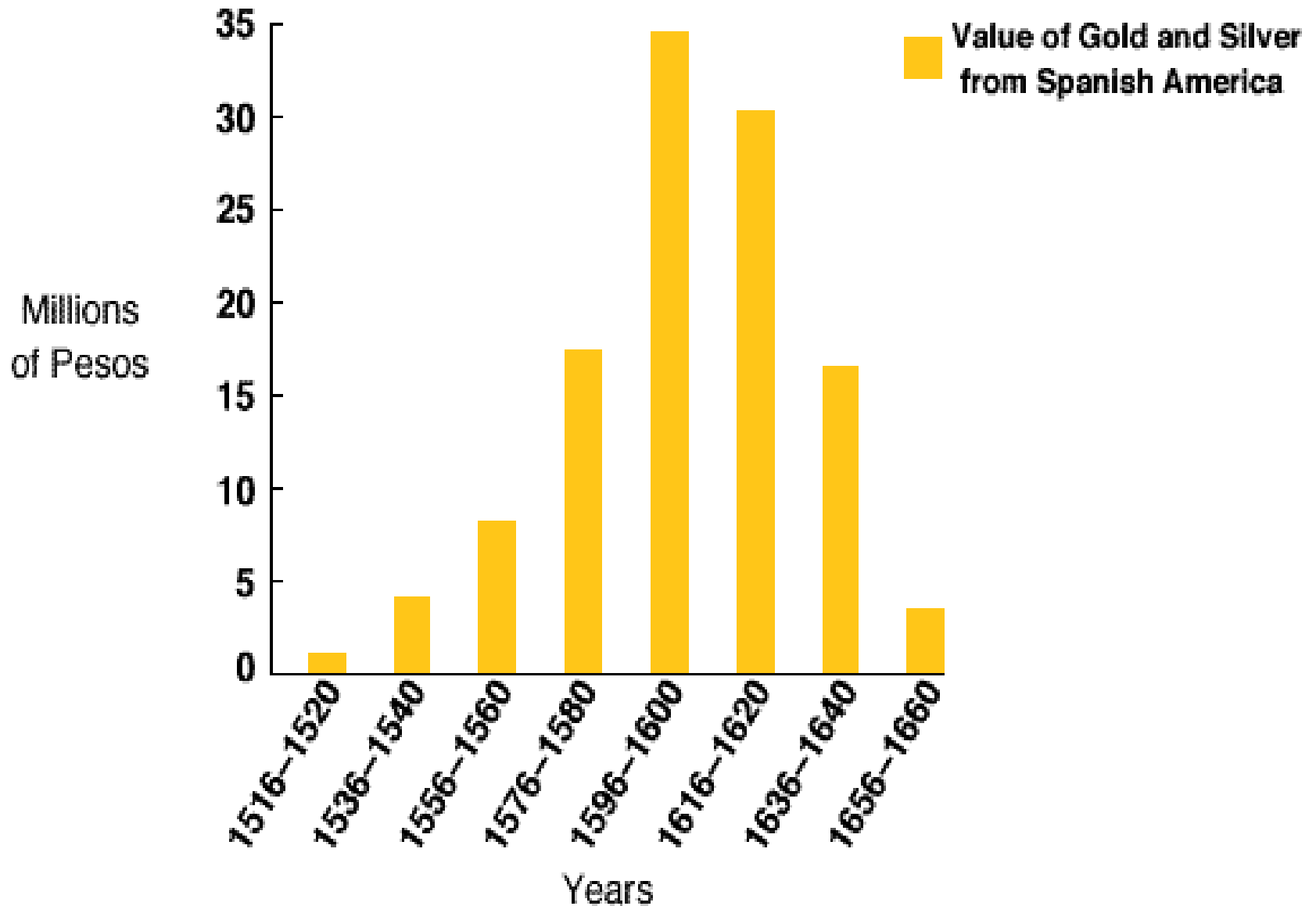


- ❖ Helyt
- ❖ Alkoholi
- ❖ **ASEET**

- ❖ Oliivi
- ❖ **KAHVIN PAVUT**
- ❖ Sipuli
- ❖ Nauris
- ❖ Greippi
- ❖ Persikka
- ❖ Sitrus-hedelmät
- ❖ Päärynä
- ❖ Karjaa
- ❖ Lammas
- ❖ Flunssa
- ❖ Pilkkukuume
- ❖ Kurkkumätä
- ❖ Hinkuyskä
- ❖ Banaani
- ❖ Hunajamehiläinen
- ❖ **SOKERIRUOKO**
- ❖ Vehnä
- ❖ Sika
- ❖ Tuhkarokko
- ❖ Riisi
- ❖ Ohra
- ❖ Kaura
- ❖ **HEVONEN**
- ❖ Isorokko
- ❖ Malaria



Kulta ja hopea



LÖYTÖRETKIEN SEURAUKSIA

► Yhteiskunnat/kulttuurit

- Euroopan hegemonian alku
- intiaanikulttuureiden tuho
- ajatukset demokratiasta ja tasa-arvoisuudesta syntyvät
- Länsi-Euroopan maiden valta kasvaa (Espanja, Portugali, Alankomaat, Ranska ja Iso-Britannia)
- neekeriorjuus ja orjakauppa
- siirtolaisuus
- eurooppalaisten uuden yläluokan synty (kreolit)

LÖYTÖRETKIEN SEURAUKSIA

► Ympäristö/uudet viljelykasvit:

- Amerikkaan; sokeriruoko, kaakao, kahvi, tee, riisi, appelsiini, vehnä
- Eurooppaan; maissi, peruna, tupakka, tomaatti, kahvi, kaakao
- uudet eläinlajit (Amerikkaan sika, lehmä)
- uusia hyönteisiä
- luonnon tuhoutuminen/muuttuminen osissa E-Amerikkaa
- myös Euroopassa

LÖYTÖRETKIEN SEURAUKSIA

► Sairaudet:

- sukupuolitauteja Eurooppaan, rokot yms. E-Amerikkaan

► Tieteen ja tekniikan kehittyminen

- maantiede, merenkulku, biologia.....

Valloittaminen ja kolonisaatio

Löytöretkeiljät

Konkistadorit

Lähetystyöntekijät

Pysyvä
asutus

Virallinen
eurooppalainen
siirtomaa!

Siirtomaiden luokkajärjestelmä

Siirtolaiset

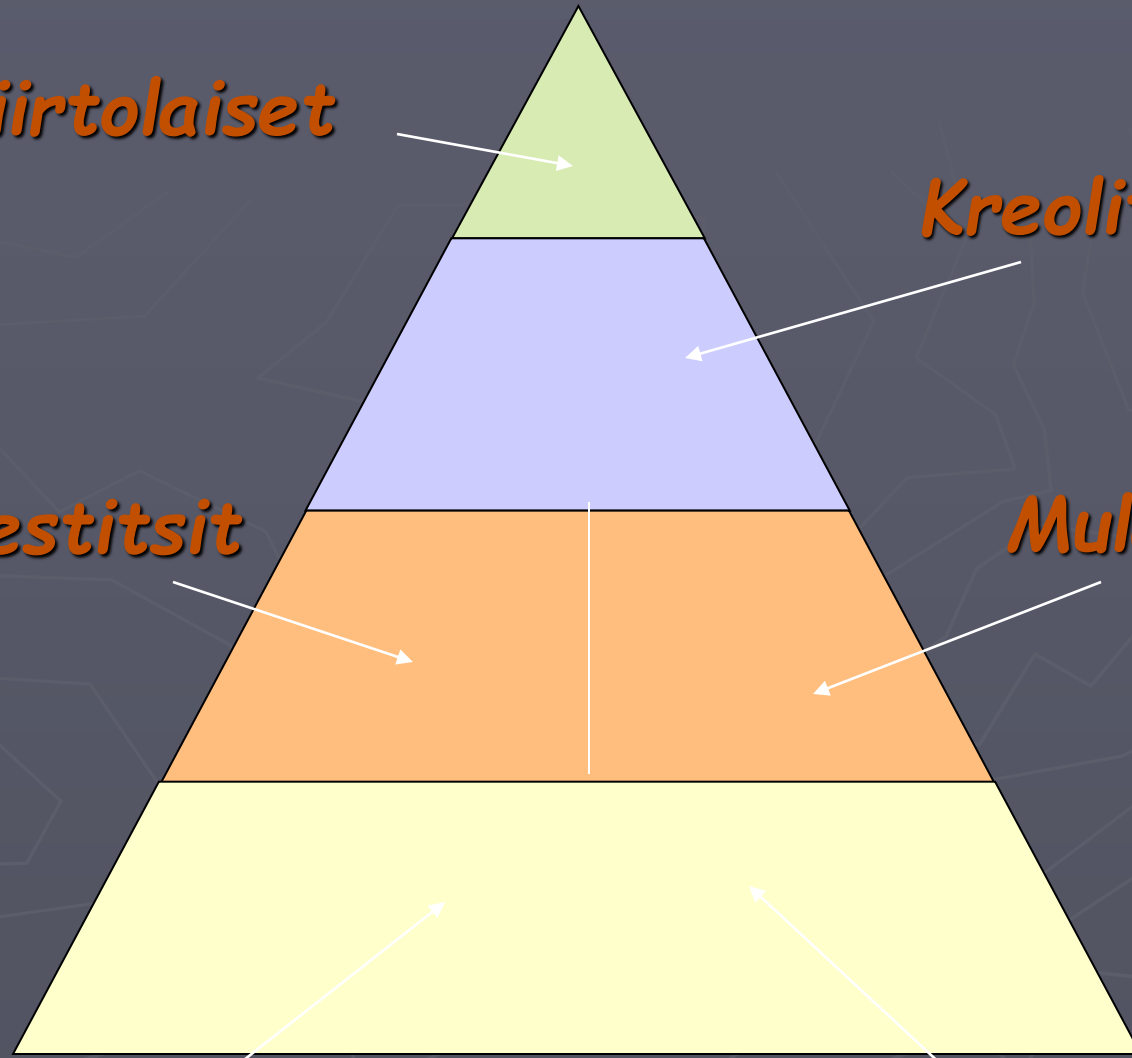
Kreolit

Mestitsit

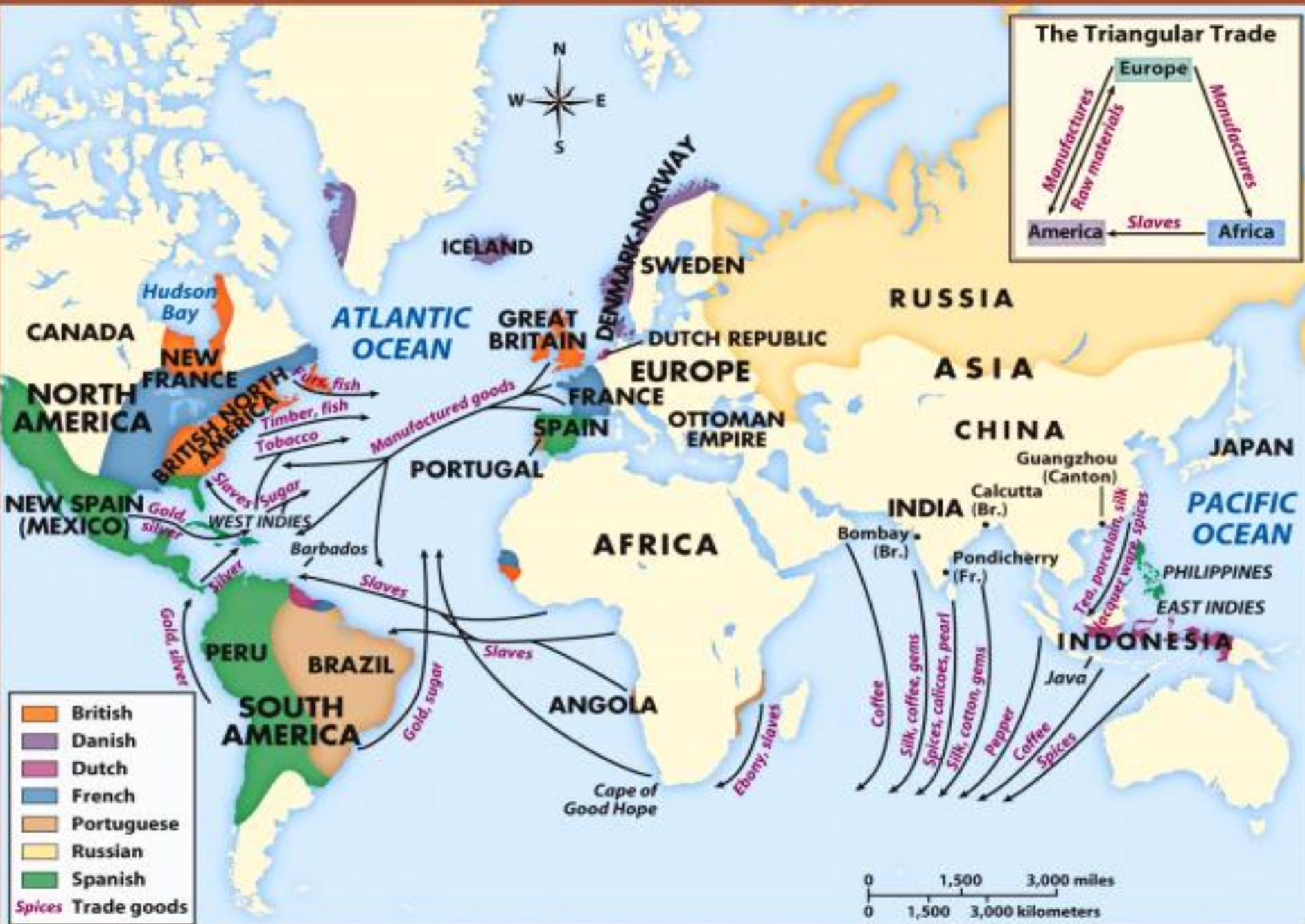
Mulatit

Alkuperäiset intiaanit

Neekerioijat



Siirtomaakilpailua South America



Early European Towns in Latin America, 1493–1580



Eurooppalaista hyötyretkeilyä

Viettiin katolinen uskonto

**Eurooppa
rikastuu**

Tuotiin jalometallit ja mm. peruna, joka oli Euroopan maanviljelylle tärkeä, sillä vilja oli altis katovuosille.

**Etelä-Amerikka
köyhtyy**

Miten tämä työnjako näkyy perintönä nykyajan maailmassa?